

TUTKIMUSOSIO

**Pohjois-Pohjanmaan maakuntapuntari 2018,
KAKS – Kunnallisan kehittämissätiön kyselytutkimus
pohjoispohjalaisten mielipiteistä:**

Pohjois-Pohjanmaan asukkaat kantavat huolta maaseudulla asuvien, ikääntyneiden ja huono- osaisten elinoloista

Pohjois-Pohjanmaan asukkaat kantavat huolta maaseudulla asuvien, ikääntyneiden ja huono-osaisten elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Pohjois-Pohjanmaan asukkaat pitävät maakuntavaaleja hyvänä asiana ja olisivat asettamassa rajoituksia ehdokkaaksi asettautumiselle. Joka viides pohjoispohjalainen voisi lähteä kysyttäessä maakuntavaaliehdokkaaksi. Pohjoispohjalaiset luottavat maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin hieman enemmän kuin väestö keskimäärin maassamme.

Pohjoispohjalaiset suhtautuvat maakuntauudistukseen myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin. Maakunnalliseen itsehallintoon he asennoituvat kaksijakoisesti. Sote-uudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan säilyttää kunnilla.

Kolme neljästä äänestäisi maakuntavaaleissa. Pohjoispohjalaisista joka neljäs on kiinnostunut luottamustehtävistä maakunnassa.

Pohjois-Pohjanmaalla luotetaan neuvolapalveluissa ja perusterveydenhuollossa julkiseen palveluntarjontaan.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia Pohjois-Pohjanmaan osalta.

Maaseudulla asuvien, ikääntyneiden ja huono-osaisten elinolot huolettavat Pohjois-Pohjanmaalla

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden

väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (70 %) Pohjois-Pohjanmaan asukkaista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Kuuden väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat huonotuloiset (75 %), maaseudulla asuvat (69 %), eläkeläiset/ikäntyneet (69 %), työttömät (66 %), viljelijät (65 %) ja opiskelijat (51 %). Lähes joka toinen (48 %) uskoo myös lapsiperheiden aseman huonontuvan.

Pohjois-Pohjanmaan asukkaiden odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta poikkeavat hieman koko maan väestön keskiarvosta. Pohjois-Pohjanmaan asukkaat ovat keskimäärää useammin huolissaan kaikkien väestöryhmien olojen kehityksestä.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Valtaosa (78 %) Pohjois-Pohjanmaalla asuvista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Vain reilu kolmannes (37 %) pohjoispohjalaisista sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Pohjois-Pohjanmaalla asuvat ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Neljä viidestä (81 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Kaksi viidesosaa (40 %) ilmoittaa, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Yli puolet (53 %) epäilee, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Noin kolmannes (35 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Enemmistö (59 %) olettaa maakuntavaltuuston ajavan suurten kaupunkien asiaa. Kaksi viidestä (42 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä.

Pohjois-Pohjanmaan asukkaiden mielipiteet poikkeavat koko maan väestön näkemyksistä. Pohjoispohjalaiset suhtautuvat maakuntavaaleihin ja maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin hieman myönteisemmin kuin koko väestö maassa keskimäärin.

Joka toinen haluaa oman maakunnan

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Kaksi viidesosaa (42 %) Pohjois-Pohjanmaan asukkaista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Joka toiselle (48 %) on tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Kaksi viidestä (40 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan ”maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin”. Eri mieltä on samansuuruinen joukko (40 %). Kaksi viidestä (41 %) ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Reilu

kolmannes (37 %) on eri mieltä. Neljännes (26 %) kannattaa ja puolet (48 %) vastustaa maakuntien toiminnan rahoittamista vastaisuudessa maakuntaverolla.

Pohjois-Pohjanmaan asukkaat suhtautuvat maakuntauudistukseen hieman myönteisemmin kuin suomalaiset keskimäärin.

Neljännes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle.

Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka neljännes (26 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle.

Pohjois-Pohjanmaan asukkaiden keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka eivät halua siirtää vastaisuudessa mitään kuntien tehtäviä maakunnalle.

Maakuntavaaleissa äänestämisen tärkeämpää kuin eurovaaleissa

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Vastaajat arvioivat jokaista vaikuttamiskeinoa erikseen neliportaisella asteikolla.

Tärkeäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koetaan äänestämisen eduskuntavaaleissa. Vähintään melko tärkeänä tätä pitää yhdeksän kymmenestä (90 %). Käytännössä lähes yhtä tärkeäksi koetaan kuntavaaleissa äänestämisen (84 %).

Kolme neljästä pitää tärkeänä mahdollisuutta äänestää maakuntavaaleissa (76 %) ja hieman vähempi osuus pitää tärkeänä vaikuttamista eurovaaleissa (69 %).

Pohjois-Pohjanmaan asukkaiden näkemykset eivät juurikaan poikkea koko maan väestöstä.

Yksi neljästä on kiinnostunut luottamustehtävistä maakunnassa

Pohjoispohjalaisista neljäsosa pitää kunnallisessa lautakunnassa (28 %) ja maakunnallisessa toimielimessä (27 %) toimimista periaatteessa houkuttelevana. Maakuntavaltuustoehdokkuus kiinnostaa kysyttäessä joka viidettä pohjoispohjalaista (19 %).

Pohjois-Pohjanmaan asukkaat suhtautuvat luottamustehtäviin kutakuinkin samalla tavoin kuin kansalaiset keskimäärin maassamme.

Pohjois-Pohjanmaalla luotetaan neuvola- ja yleislääkäripalveluissa julkiseen palvelutarjontaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen (soteuudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettuja

sosiaali- ja terveyspalveluja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä palvelusta viisi on sellaisia, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (57 % valitsi julkisen, 10 % yksityisen), yleislääkäripalvelut (45 % julkinen, 29 % yksityinen) sekä ikääntyneiden kotihoito (41 % valitsi julkisen, 28 % yksityisen) ja palveluasuminen (41 % valitsi julkisen, 28 % yksityisen) sekä hammashoito (40 % valitsi julkisen, 34 % yksityisen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta erikoislääkäripalveluissa (42 % valitsi yksityisen, 3 % julkisen). Fysioterapiapalveluissa syntyy tasatulos. Julkiseen ja yksityiseen luottavia löytyy käytännössä yhtä paljon.

Pohjois-Pohjanmaalla asuvat luottavat neuvolapalveluissa ja ikääntyneiden palveluissa keskimäärää useammin julkiseen palveluntarjontaan verrattuna maan koko väestöön.

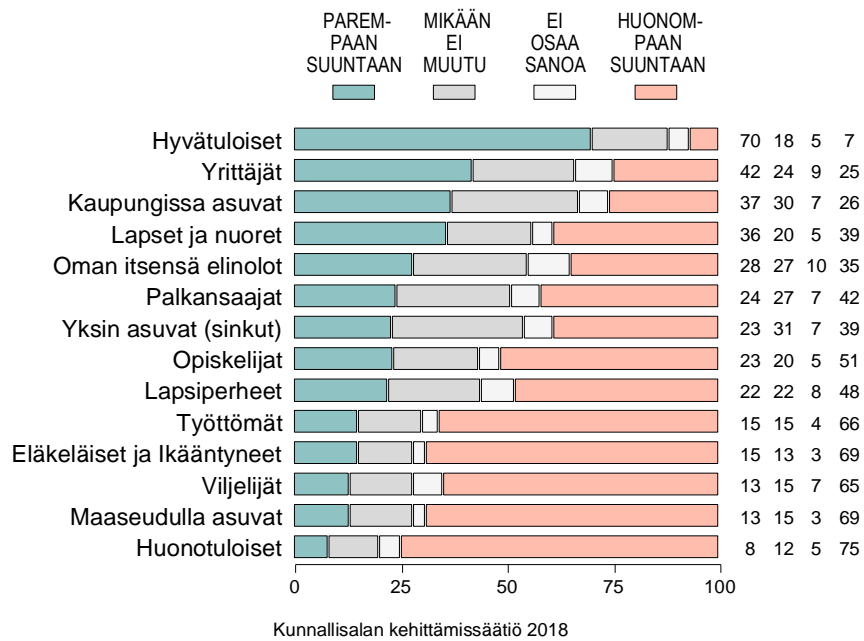
Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Pohjois-Pohjanmaalla 438. Vastaajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Pohjois-Pohjanmaalla suurimmillaan noin neljä ja puoli prosenttiyksikköä suuntaansa.

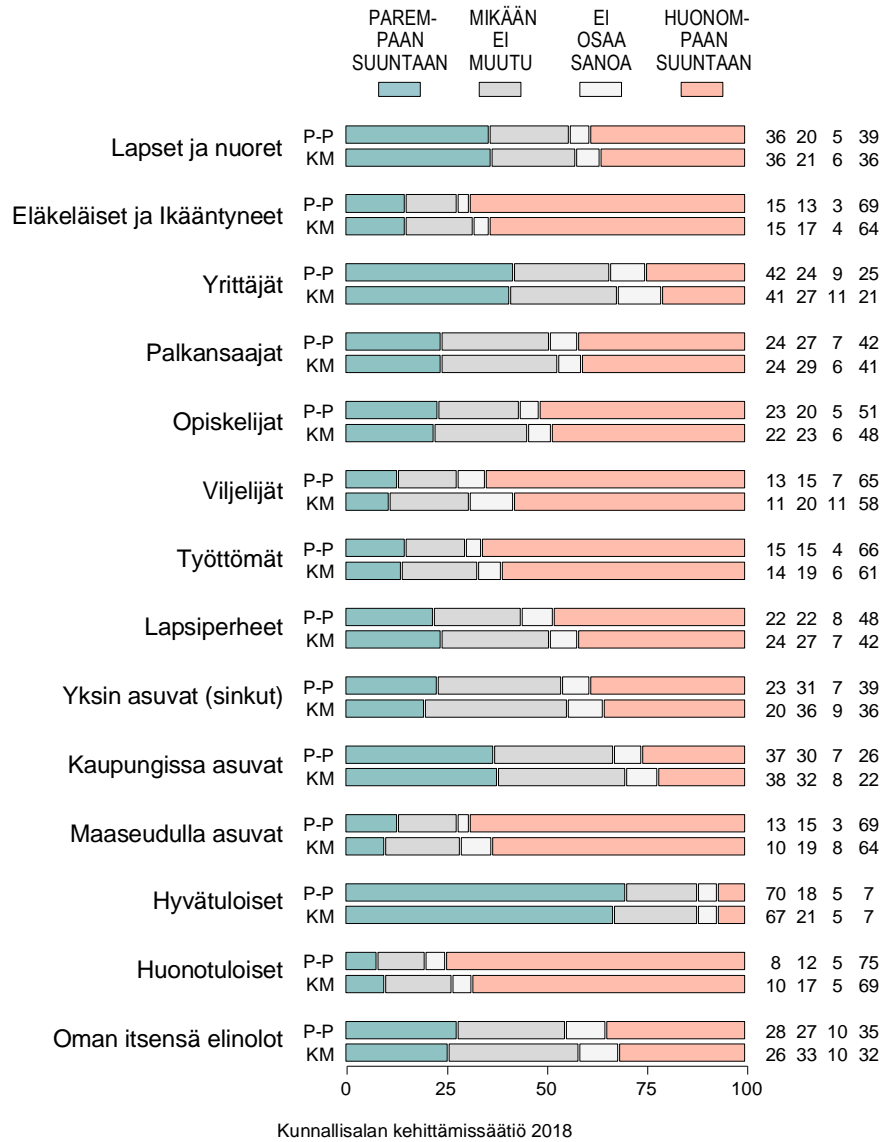
Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

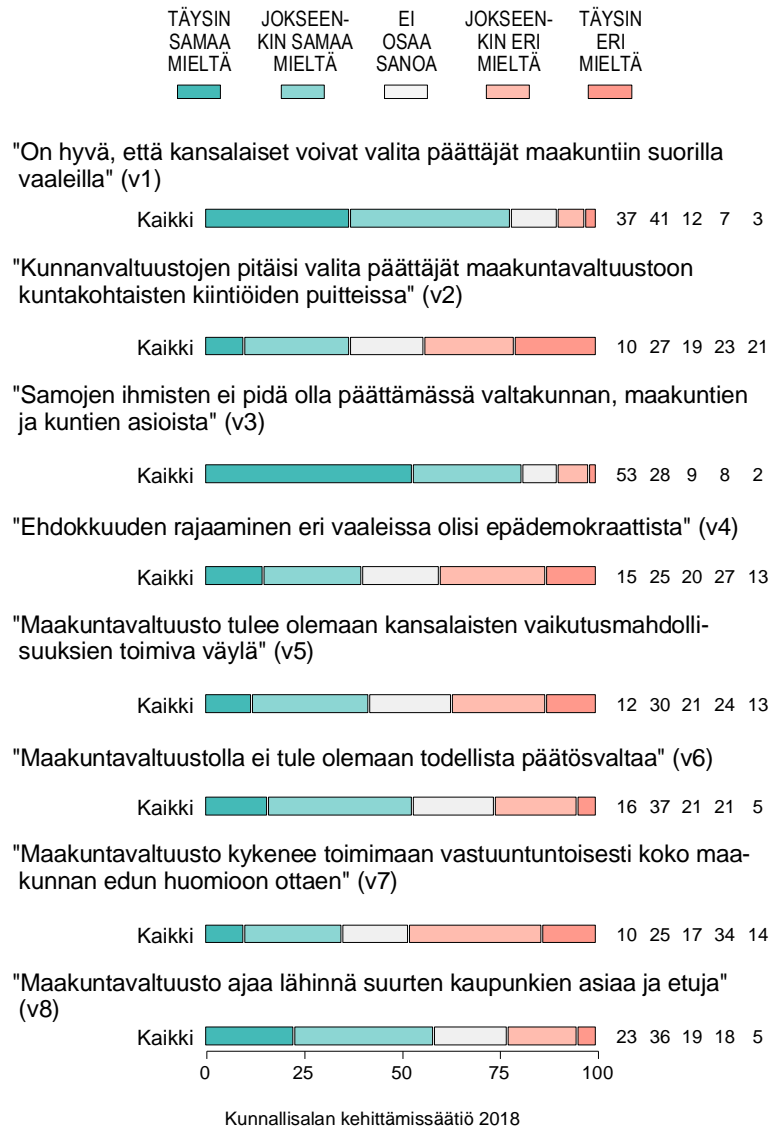
Kuvio 1-16. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISIKSI ARVIOI ERI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN OMASSA MAAKUNNASSAAN: POHJOIS-POHJANMAA (%).

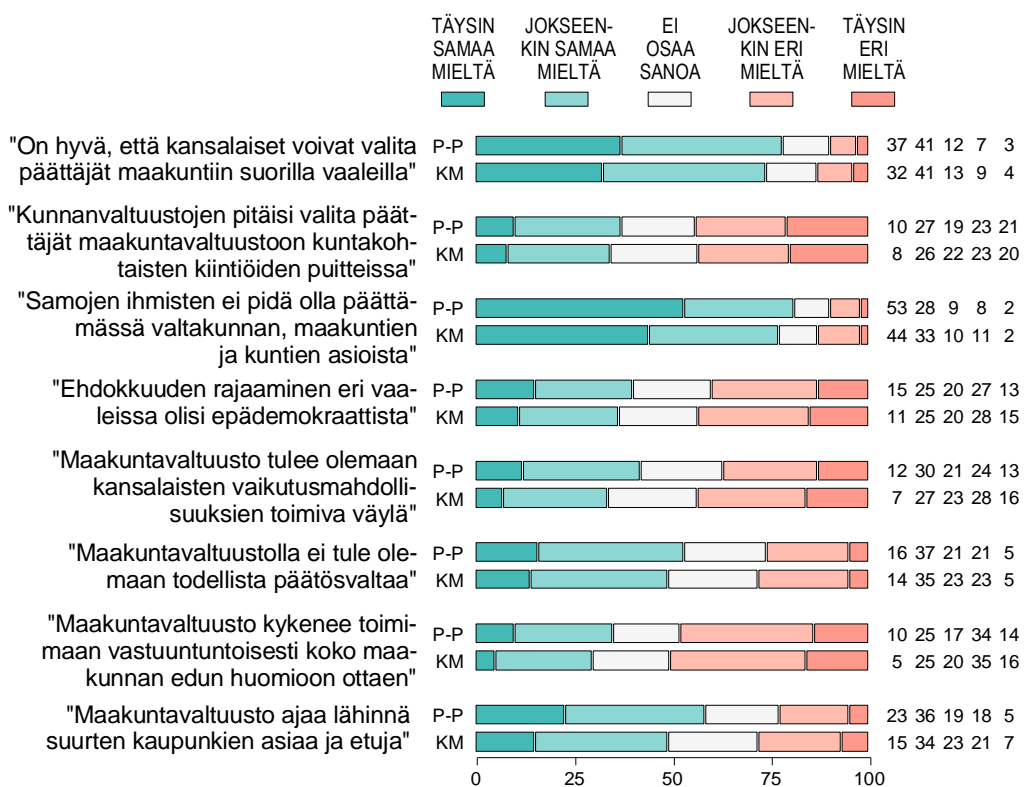
Kuvio 1-16v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN
 MAAKUNNASSA: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO
 MAA (KM, %).

Kuvio 2-16. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: POHJOIS-POHJANMAA (%).

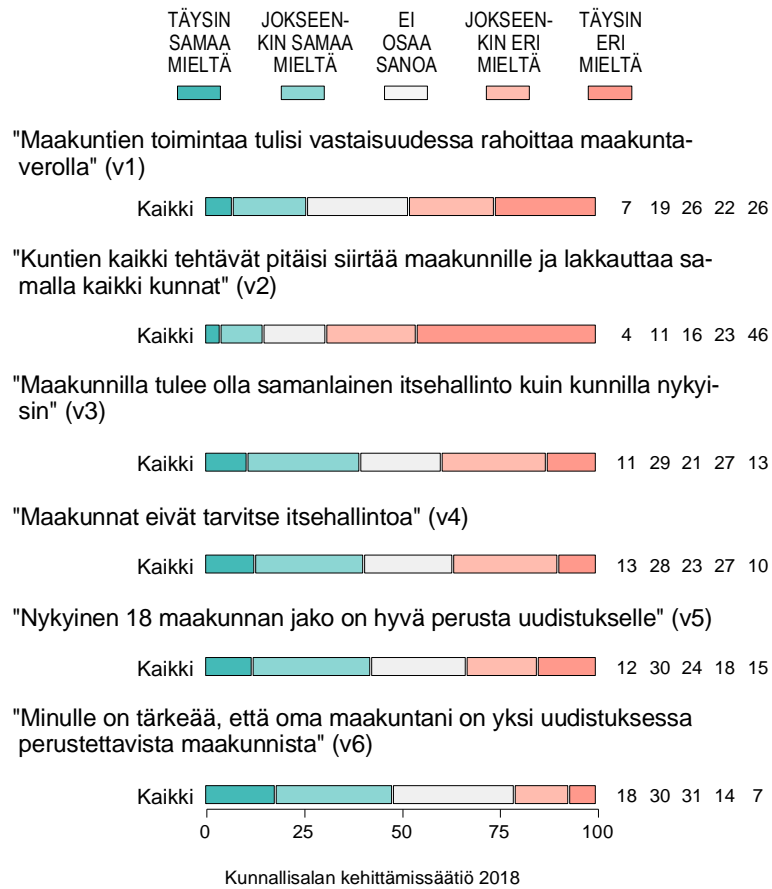
Kuvio 2-16v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

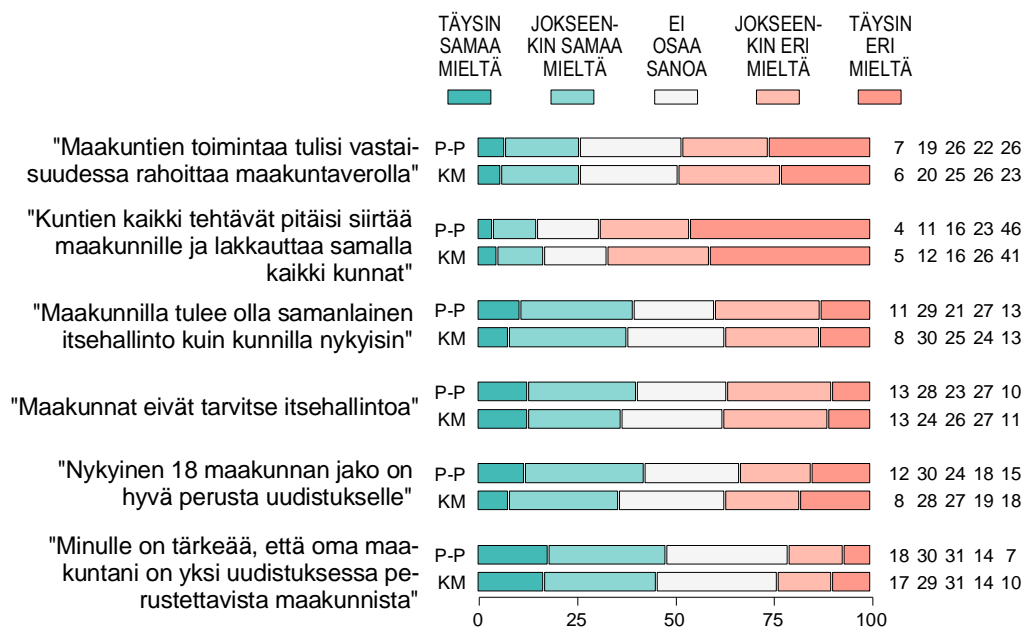
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-16. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: POHJOIS-POHJANMAA (%).

Kuvio 3-16v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

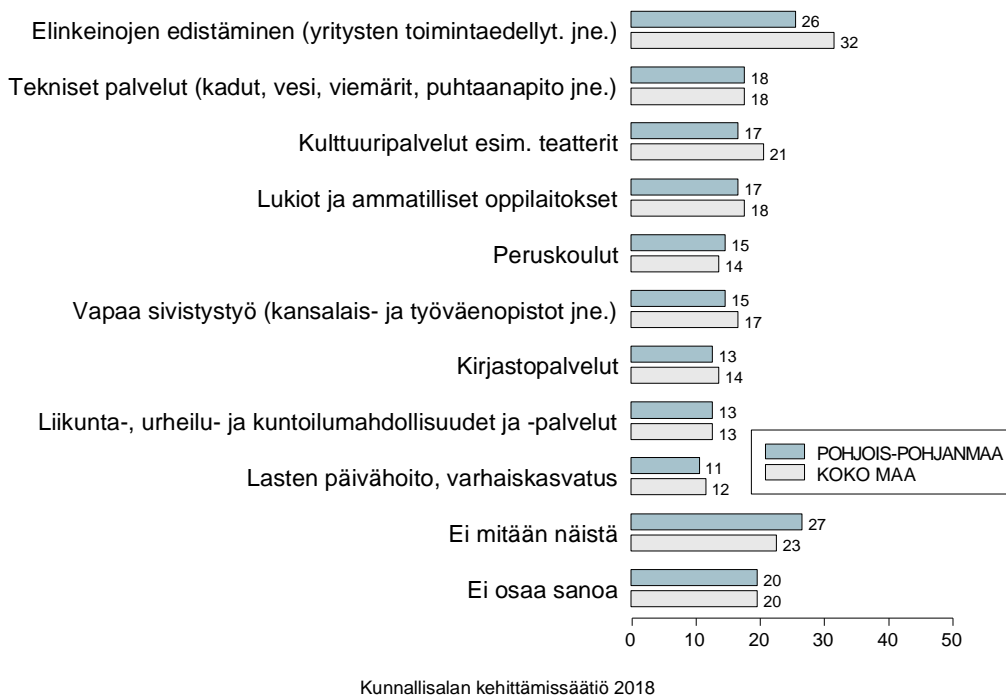

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

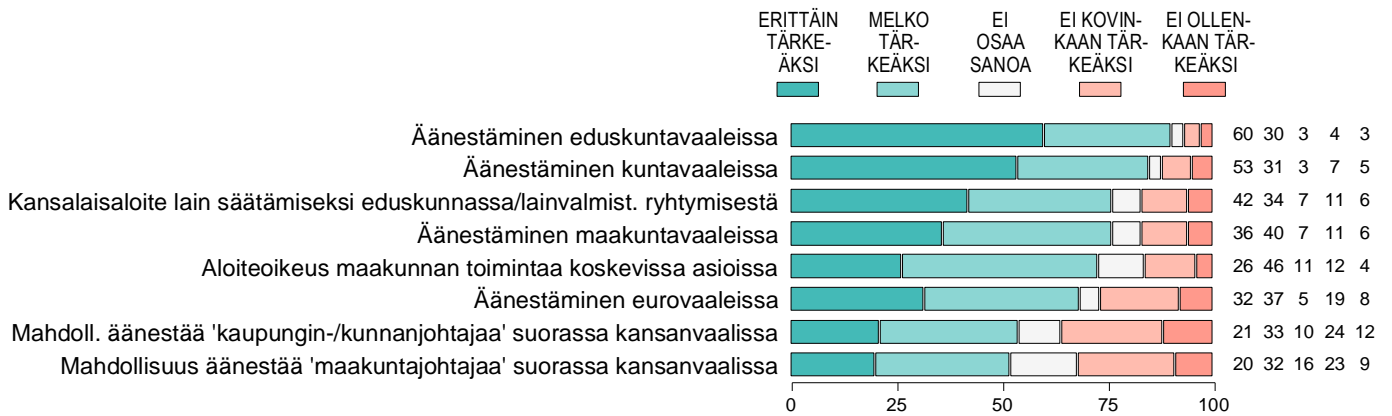
Kuvio 4-16. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: POHJOIS-POHJANMAA (%).

Kuvio 4-16v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: POHJOIS-POHJANMAA vs. KOKO MAA (%).

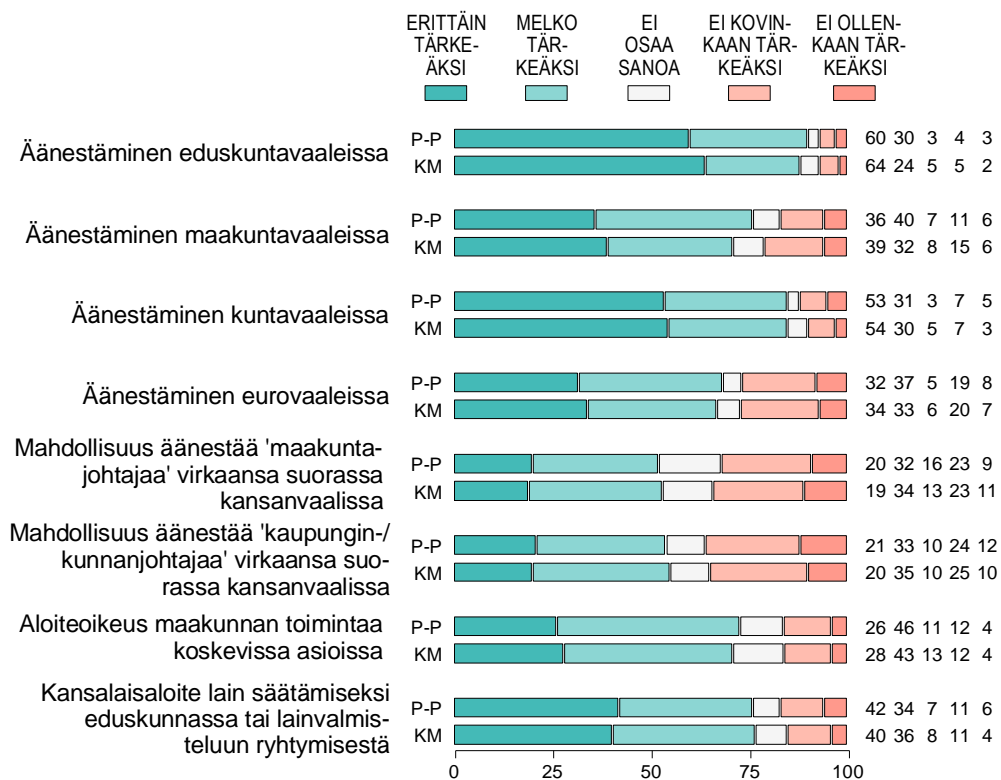

Kuvio 5-16. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: POHJOIS-POHJANMAA (tekstejä osin lyhennetty, %).

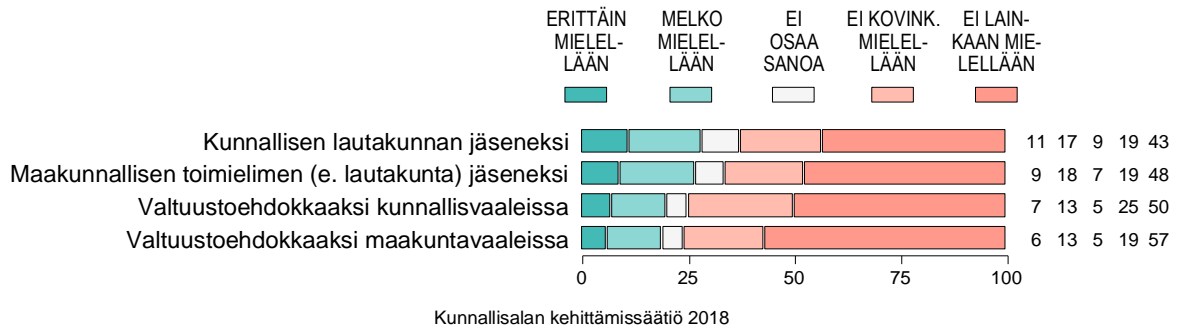
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-16v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

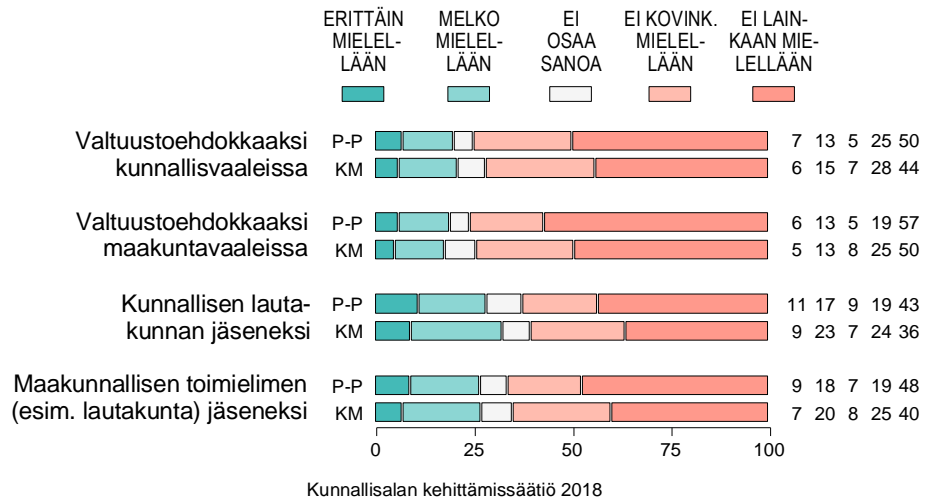

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

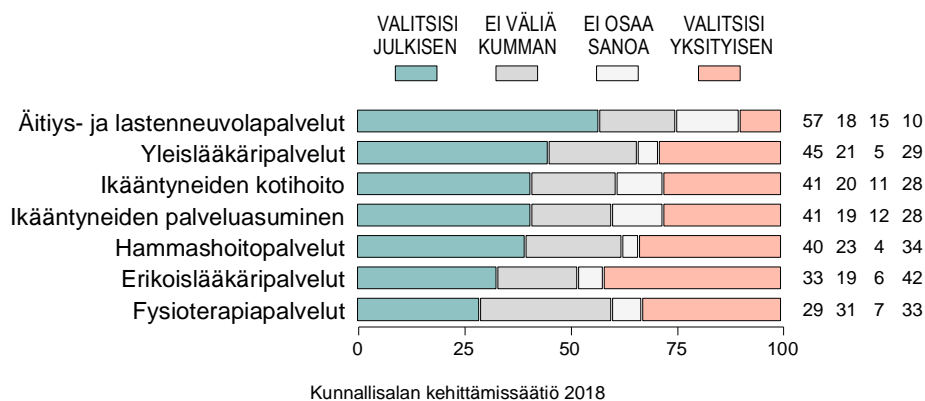
Kuvio 6-16. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: POHJOIS-POHJANMAA (%).

Kuvio 6-16v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 7-16. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELSI: POHJOIS-POHJANMAA (%).

Kuvio 7-16v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELSI: POHJOIS-POHJANMAA (P-P) vs. KOKO MAA (KM, %).

